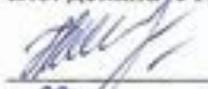

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
 Факультет психології, комунікацій та перекладу
 Кафедра політології, соціології та філософії

УЗГОДЖЕНО

В.о. декана ФПКП

 Наталія МЕЛЬНИК
 «08» 09 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукових досліджень та
 трансферу технологій

 Сергій ГНАТЮК
 «09» 09 2025 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Філософія науки»

Освітньо-наукова програма: усі освітньо-наукові програми, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті

Галузь знань: усі галузі знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті

Спеціальність: усі спеціальності, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті

Статус дисципліни: обов'язковий компонент

Форма здобуття освіти	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛК Ц	ПР.З	Л.З	СР	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Очна (денна/вечірня)	1	90 / 3	10	20	-	60	-	-	Екзамен
Заочна	1	90 / 3	6	4	-	80	-	-	Екзамен

Індекс НДФ- 1-8 -А1-Ј6 /25-ОК-1.1.1
 НДФ-1-8-А1-Ј6з /25-ОК-1.1.1

СМЯ КАІ РП 12.01.07-01-2025

 СИСТЕМА МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ КРАЇНИ НАС КРАЇНИ НАС	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07-01-2025
		Стор. 2 із 33	

Робочу програму навчальної дисципліни «Філософія науки» розроблено на основі освітньо-наукових програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті, навчальних планів підготовки здобувачів ступеня доктора філософії НДФ – 1-8 -А1-Ј6 /25, НДФ – 1-8-А1-Ј6з /25, за спеціальностями, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті.

Робочу програму розробив:
 професор кафедри політології,
 соціології та філософії

Геннадій ХРИСТОКІН

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри політології, соціології та філософії, протокол № 01 від 25 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Олексій ТРЕТЯК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № 7 від «01» 08 2025 р.

Голова НМРР

Анжеліка КОКАРСВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» погоджена гарантими освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, зокрема щодо місця, мети, завдань та змісту цієї навчальної дисципліни для досягнення цілей та програмних результатів навчання, а також здобуття компетентностей, передбачених цими освітньо-науковими програмами, в контексті формування комунікативних якостей здобувачів вищої освіти.

УЗГОДЖЕНО

Завідувач аспірантури та докторантури

 Анжела ЛЕЛЕЧЕНКО

«05» вересня 2025 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	22
2. Програма навчальної дисципліни	22
2.1. Зміст навчальної дисципліни	22
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	22
2.3. Тематичний план.....	25
2.4. Самостійна робота аспірантів.....	25
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену.....	25
3. Навчально-методичні матеріали	27
3.1. Методи навчання	27
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	27
3.3. Інформаційні інтернет-ресурси.....	28
4. Рейтингова система оцінювання набутих здобувачем знань та вмінь	29

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 4 із 32	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі юридичних, соціальних та поведінкових наук і міжнародних відносин. Вона належить до обов'язкового переліку дисциплін, забезпечує формування основ сучасного наукового світогляду аспіранта. Навчальна дисципліна закладає основи системи знань і навичок щодо організації та проведення дослідницької діяльності.

Метою надання систематичних знань з філософії науки, що віддзеркалюють сутнісні характеристики науки, її форми, методи, підходи прийняті в науковій спільноті. Необхідна методологічна підготовка аспірантів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завданнями вивчення дисципліни є:

оволодіння онтологічними, гносеологічними та епістемологічними засадами філософії науки;

розвиток сучасного наукового світогляду молодих науковців, а на цій основі – формування системи наукових знань в культурно-історичному і сучасному контекстах;

вироблення філософсько-методологічного розуміння науки, наукового знання і пізнання, розвиток інноваційного мислення і створення творчих стимулів до розробки інновації;

знання структури наукового знання та сучасної класифікації науки;

розуміння динаміки розвитку науки і зросту наукового знання в його класичному, некласичному і постнекласичному представленні;

розвиток навичок особистої науково-творчої самореалізації молодих науковців за зростаючими рівнями філософсько-наукової та інноваційної підготовки до наукової діяльності;

- освоєння умінь у здійсненні власних наукових розробок на основі проведення відповідних практикумів для аспірантів.

1.2. Компетентності та результати навчання, яких дає можливість досягти навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами)

Навчальна дисципліна «Філософія науки» дає можливість досягти таких програмних результатів:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти ступеня «доктор філософії» зі освітньо-наукової програми:

«Освітні науки» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми освіти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК 03. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в галузі освіти та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, націлені на утвердження загальнолюдських цінностей та глобальних цілей сталого розвитку у фокусі міжнародної освітньої інтеграції.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 5 із 32	

СК 06. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, продукувати нові ідеї у галузі освіти та приймати науково обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

програмних результатів навчання (РН):

ПР01. Мати передові концептуальні та методологічні знання в галузі освіти і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПР02. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази (зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних галузевих досліджень і статистичного аналізу даних) та наявні літературні дані.

ПР04. Розуміти загальні принципи та методи педагогічної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у галузі освіти та у викладацькій практиці.

ПР09. Ініціювати, розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити існуюче та отримати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати наукові та прикладні проблеми освіти з урахуванням соціальних, економічних, екологічних, правових та глобальних цілей сталого розвитку

«Міжнародне право» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному науковому контексті.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та застосовувати інноваційні освітні технології вищої школи.

програмних результатів навчання (РН):

ПР05. Критично оцінювати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, застосовувати сучасні методи наукометрії та лідерство під час реалізації наукових проектів з міжнародного та європейського права.

ПР12. Дотримуватися основних деонтологічних та професійних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; бути принциповим та демонструвати високу культуру при морально-ціннісних ситуаціях, які виникають у професійній діяльності.

«Економіка» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально- економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.

програмних результатів навчання (РН):

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) ідеї принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створити нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації

РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 6 із 32	

належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН013. Розробляти сценарії та стратегії розвитку проектів у різних соціально-економічних умовах застосовувати сучасні інформаційні технології у проектному консалтингу приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів методів та інструментарію щодо проектного консалтингу

«Міжнародні економічні відносини» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері міжнародних економічних відносин та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях.

СК03. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати неекономічні аспекти при розв'язанні комплексних проблем міжнародної економічних відносин та проведенні досліджень.

програмних результатів навчання (РН):

ПР01. Мати передові концептуальні та методологічні знання, дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на межі предметних галузей з урахуванням сучасних тенденцій та трендів останніх досягнень світової науки.

ПР02. Критично мислити, узагальнювати й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, приймати ефективні рішення на основі сучасних методів прийняття рішень, логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів.

ПР03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПР07. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані

ПР09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері міжнародних економічних відносин, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

«Зовнішня політика» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати системний науковий світогляд для створення досліджень на освітньому рівні доктора філософії.

ЗК 2. Здатність представляти та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, відповідно специфіці спеціальності, в усній та письмовій формі

ЗК 6. Здатність розробляти та управляти науковими проектами та/або складання пропозицій щодо фінансування наукових досліджень.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 7 із 32	

ЗК 7. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК 3. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження актуальних проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати аналітичні матеріали та наукові доповіді, здійснювати їх оприлюднення

СК 8. Здатність до самовдосконалення у професійній сфері протягом життя, відповідальність за навчання інших при проведенні науково-педагогічної діяльності та наукових досліджень в галузі міжнародних відносин та зовнішньої політики.

програмних результатів навчання (РН):

ПР 1. Використовувати знання сучасних теоретичних напрямів, концепцій та методів проведення досліджень в галузі соціальних наук та політології для формулювання наукової проблеми, обґрунтування новизни результатів наукового дослідження такої проблеми, його теоретичного та практичного значення.

ПР 2. Здійснювати пошук, аналіз та критичне осмислення інформації з різних джерел, продукувати нові ідеї.

ПР 8. Проводити міждисциплінарні наукові дослідження міжнародно-політичних процесів, володіючи належним рівнем загальнонаукових компетентностей, які сприяють формуванню цілісного наукового підходу, професійної етики та загального культурного кругозору.

ПР 15. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства і виходячи з положень концепції сталого розвитку, стану її наукової розробки, а також робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в сфері міжнародних відносин та зовнішньої політики.

Психологія повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності

СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності

програмних результатів навчання (РН):

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.

РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

РН4. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики.

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РН11. Оперувати знаннями глибинної психології, використовуючи практичні знання та сучасні

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 8 із 32	

психотерапевтичні методи для вирішення проблем особистості в складних політичних, економічних та екстремальних умовах діяльності.

РН13. Реалізувати практику надання психологічної допомоги в галузі авіаційної психології на основі сучасних та нових підходів, здійснювати адаптацію інноваційних методик.

«Соціологія» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з

СК08. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності

програмних результатів навчання (РН):

РН 3. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері соціології, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та освітній діяльності.

РН 6. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у сфері соціології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їхньої реалізації.

Міжнародна журналістика повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному науковому контексті.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у системі взаємовідносин у міжнародній журналістиці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і суміжних галузях.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та навчальній діяльності.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру відповідно до сучасного наукового дискурсу в сфері міжнародної журналістики, моделювати відповідні об'єкти досліджень, аналітично обробляти дані, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Демонструвати теоретичні, концептуальні та методологічні знання з міжнародної журналістики й інформаційних потоків, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій у міжнародній журналістиці.

РН04. Аналізувати стан відповідності міжнародно-правових актів та актів національного законодавства інформаційно-комунікативної сфери з огляду на прогресивні напрацювання в світовій та вітчизняній науці.

РН06. Застосовувати сучасні інструменти й технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, контент-аналізу, моніторингу, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 9 із 32	

ПРО7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають змогу переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або практику міжнародних комунікацій і розв'язувати значущі наукові та практичні проблеми у системі стратегічного планування, комунікаційної діяльності, роботи міжнародних журналістів з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, культурних та політико-правових аспектів

«Фінанси, банківська справа та страхування» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, зокрема авіаційній сфері.

СК05. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності.

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Глибоко розуміти загальні принципи та методологію наукових досліджень та застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу наукових літературних джерел, економіко-математичного моделювання.

РН09. Дотримуватись етики досліджень, а також принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності.

«Менеджмент» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК 01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми у сфері менеджменту підприємств та організацій авіаційної та інших галузей і секторів економіки в умовах глобальних викликів, виходячи з концепції сталого розвитку та захисту інтересів майбутніх поколінь

програмних результатів навчання (РН):

ПРН 01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН 02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефхівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми менеджменту державною та англійською мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН 04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практик у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних,

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 10 із 32	

економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН 05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

ПРН 07. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

Публічне управління та адміністрування повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та управлінської діяльності

СК04. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.

СК07. Здатність розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

програмних результатів навчання (РН):

ПРН1. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування

ПРН2. Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності.

ПРН3. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування,

ПРН11. Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

Маркетинг повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК05. Здатність до провадження науково-організаційної діяльності та управління науково-дослідницькими проектами

СК10. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з маркетингу і дотичних предметних галузей, а також дослідницькі навички достатні для проведення наукових та прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН02. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 11 із 32	

переосмилити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми з маркетингу з урахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

РН04. Глибоко розуміти та імплементувати загальні принципи та методи маркетингової науки, а також методологію маркетингових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях та викладацькій діяльності

РН05. Представляти та оприлюднювати результати самостійних оригінальних наукових досліджень, які мають науковуновизну, теоретичне та практичне значення з дотриманням належної академічної доброчесності, а також демонструвати володіння методологією викладання професійно-орієнтованих дисциплін і нести відповідальність за навчання інших.

РН07 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми маркетингу державною та іноземною мовами, оприлюднити результати досліджень у наукових публікаціях і провідних міжнародних наукових виданнях

Право повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК08. Здатність дотримуватися етики досліджень а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

програмних результатів навчання (РН):

РН03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

РН04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій юридичній освіті та застосовувати інноваційні освітні технології вищої школи.
на рівні останніх світових досягнень

РН06. Глибоко розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосування їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій діяльності

РН08. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання, законопроектну та правозастосовну практику і розв'язати значущі наукові та прикладні правові проблеми із врахуванням етичних, соціально-управлінських соціально-економічних екологічних та духовно-культурних проектів

РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження

«Екологія» повинен набути:

ЗК01. Здатність працювати у міжнародному контексті.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК05. Здатність доносити до слухачів сучасні знання та наукові результати власних досліджень, у тому числі в рамках науково-педагогічної діяльності в галузі природничих наук.

СК06. Здатність розробляти стратегії сталого розвитку комплексних інноваційних проектів у сфері екології та дотичних до неї міждисциплінарних проектів.

програмних результатів навчання (РН):

ПР01. Глибоко розуміти концептуальні принципи та методологію природничих наук, формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем екології.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 12 із 32	

ПР04. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни, дотичні до предметної області екології у закладах вищої освіти

ПР07. Мати сучасні концептуальні знання та високий методологічний рівень у сфері екології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень.

Хімія повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному науковому контексті

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК8. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів діяльності за фахом

програмних результатів навчання (РН):

ПР03. Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні данні.

ПР05. Планувати і виконувати експериментальні /або теоретичні дослідження з хімії та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати досліджень та результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, застосувати сучасні методи наукометрії та лідерства під час реалізації наукових проектів.

ПР08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи природничих наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері хімії та у викладацькій практиці

«Інженерія програмного забезпечення» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК02. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері інженерії програмного забезпечення та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямках на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з інженерії програмного забезпечення та дотичних до неї міждисциплінарних напрямків, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Планувати і виконувати експериментальні та/або дослідження з інженерії програмного забезпечення та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм академічної і професійної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи інженерії програмного забезпечення, а також методологію

РН09. Формулювати та вирішувати задачі оптимізації, адаптації, прогнозування, керування та прийняття рішень щодо процесів, засобів та ресурсів розробки, впровадження, супроводу та

 <p>КАІ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»</p>	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»</p>	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 13 із 32	

експлуатації програмного забезпечення

РН10. Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку інженерії програмного забезпечення та інформаційних технологій у цілому

РН12. Забезпечувати захист інтелектуальної власності у сфері інженерії програмного забезпечення.

РН13. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інженерії програмного забезпечення, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

«Комп'ютерні науки» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми комп'ютерних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

програмних результатів навчання (РН):

ПР07. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язати значущі наукові та технологічні проблеми комп'ютерної науки з дотриманням норм академічної етики та з врахуванням і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових проектів.

ПР09. Вивчати, узагальнювати та впроваджувати в навчальний процес інновації комп'ютерних наук

«Кібербезпека» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК2. Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики

ЗК4. Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей, інновацій, сучасних розробок та рішень

ЗК5. Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому (у .т.ч. іноземною мовою);

ЗК7. Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;

ЗК 8. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення

програмних результатів навчання (РН):

ПРН1. Розуміння філософії, інновацій, нормативних-правових, управлінських, економічних, педагогічних, організаційних та інформаційних основ у проведенні наукових досліджень, науково-педагогічної та професійної діяльності, пов'язаної із забезпеченням інформаційної та/або кібербезпеки

«Інформаційні системи та технології» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні науковоприкладні задачі у сфері інформаційних систем і технологій та з дотичних до міждисциплінарних напрямів на основі системного

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 14 із 32	

наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

програмних результатів навчання (РН):

СК07. Здатність розробляти моделі та алгоритми вироблення управлінських рішень, проектувати, створювати, експлуатувати, супроводжувати, адмініструвати, удосконалювати інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень, що регламентують виробничо-господарську діяльність підприємств, зокрема в авіаційній галузі, та направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку.

ПР09. Застосовувати сучасні програмно-технічні засоби, зокрема для реалізації методів захисту комп'ютерної інформації при проектуванні інформаційних систем та цифрових сервісів в інших предметних областях.

«Комп'ютерна інженерія» повинен набути:

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з комп'ютерної інженерії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з комп'ютерної інженерії, ІТ-інфраструктур та інформаційних технологій, отримання нових знань та/або здійснення інновацій

РН03. Глибоко розуміти загальні принципи та методи комп'ютерної інженерії а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері інформаційних технологій та у викладацькій практиці.

РН04. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми комп'ютерної інженерії з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів

РН05. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані

РН07. Застосовувати загальні принципи та методи математики, інформатики та інших наук, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері комп'ютерної інженерії.

«Хімічні технології та інженерія» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК08. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів з фахом

програмних результатів навчання (РН):

ПР03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та / або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані

ПР05. Планувати і виконувати експериментальні /або теоретичні дослідження з хімії та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати досліджень та результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, застосувати сучасні методи

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 15 із 32	

наукометрії та лідерства під час реалізації наукових проєктів.

ПР08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи природничих наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері хімії та у викладацькій практиці

Телекомунікації та радіотехніка повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність проводити наукові дослідження, результати яких розв'язують комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

ЗК 2. Здатність глибокого переосмислення наявних та створення нових ідей, цілісних знань та/або професійної практики (креативність).

ЗК3. Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, системно використовувати концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.

ЗК4. Здатність набувати, зокрема шляхом самостійного розвитку, та використовувати спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики. **ЗК5.** Здатність започаткувати, планувати (з урахуванням ресурсів та часу), реалізовувати, коригувати та управляти послідовним процесом ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

ЗК6. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї.

ЗК7. Здатність вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством.

ЗК8. Здатність використовувати академічну українську та іноземну (англійську як основну) мову у професійній діяльності та дослідженнях (працювати в міжнародному контексті).

ЗК9. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення (навчатися та самонавчатися).

ЗК10. Здатність діяти у науковій та/або науково-педагогічній діяльності на підставі етичних суджень, з усвідомленням рівних можливостей і гендерних питань, соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю.

ЗК11. Здатність мотивувати людей і досягати спільних цілей, адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском під час здійснення наукової та/або науково-педагогічної діяльності.

ЗК12. Здатність до конструктивної взаємодії з представниками академічної та наукової спільноти, незалежно від їх походження та особливостей культури, з повагою до різноманітності.

ЗК13. Здатність оприлюднювати результати наукових досліджень шляхом здійснення публікацій у періодичних наукових виданнях, зокрема міжнародних, здійснювати їх апробацію на конференціях, зокрема міжнародних.

ЗК14. Здатність підготувати самостійне розгорнуте дослідження (дисертацію), що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей).

програмних результатів навчання (РН):

ПРН2. Уміння глибокого переосмислення наявних та створення нових ідей, цілісних знань та/або професійної практики (креативність).

ПРН3. Уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, системно використовувати концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.

ПРН4. Знання щодо набуття, зокрема шляхом самостійного розвитку, та використання спеціалізованих умінь/навичок і методів, необхідних для

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 16 із 32	

розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики.

ПРН5. Уміння започатковувати, планувати (зокрема, з урахуванням ресурсів та часу), реалізовувати, коригувати та управляти послідовним процесом ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

ПРН6. Уміння та навички критично аналізувати (бути критичним та самокритичним), оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї.

ПРН7. Уміння вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому.

ПРН9. Знання, уміння та навички використання академічної іноземної (англійської як основної) мови у професійній діяльності та дослідженнях (працювати в міжнародному контексті).

ПРН10. Уміння та навички безперервного саморозвитку та самовдосконалення (навчання та самонавчання).

ПРН11. Спосіб мислення, що формує цінність діяти у науковій та/або науковопедагогічній діяльності на підставі етичних суджень, з усвідомленням рівних можливостей і гендерних питань, соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю.

ПРН12. Уміння та навички мотивувати людей і досягати спільних цілей, адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском під час здійснення наукової та/або науково-педагогічної діяльності.

ПРН13. Уміння та навички організації та реалізації конструктивної взаємодії з представниками академічної та наукової спільноти, незалежно від їх походження та особливостей культури, з повагою до різноманітності.

ПРН31. Уміння оприлюднювати результати наукових досліджень шляхом здійснення публікацій у періодичних наукових виданнях, зокрема міжнародних (інших держав), здійснювати їх апробацію на конференціях, зокрема міжнародних.

ПРН32. Уміння підготувати самостійне розгорнуте дослідження (дисертацію), що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в галузі телекомунікацій та/або радіотехніки або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань галузі телекомунікацій та/або радіотехніки та інших галузей

«Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти в академічному і професійному контекстах технологічному, соціальному та культурному прогресу суспільства, базованому на знаннях.

ЗК7. Здатність оцінювати соціальну значимість результатів своєї діяльності, бути відповідальним громадянином, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК8. Розуміння значення дотримання етичних норм та авторського права при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

програмних результатів навчання (РН):

ПР03. Здатність продемонструвати розуміння впливу технічних рішень в суспільному, економічному та соціальному контексті

ПР04. Вміння визначити суб'єкт і об'єкт дослідження, використовуючи сучасні інформаційні джерела національного та міжнародного рівня для оцінки стану вивченості об'єкту досліджень і актуальності наукової проблеми

ПР05. Спланувати та організувати на практиці оригінальне, самостійне наукове дослідження,

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 17 із 32	

яке має наукову новизну, теоретичну та практичну цінність та сприяє розв'язанню значущих соціальних, наукових та безпекових проблем

ПР07. Успішно інтегрувати знання з інших дисциплін та врахувати нетехнічні аспекти, під час розв'язання теоретичних та прикладних обраної області наукових досліджень

ПР015. Знайти оригінальне інноваційне рішення направлене на розв'язання конкретної проблеми галузі

ПР017. Описувати результати наукових досліджень у фахових публікаціях у вітчизняних та закордонних спеціалізованих виданнях, в тому числі в одному, внесеному в наукометричної бази Scopus, або аналогічних баз

Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій та з дотичних до міждисциплінарних напрямів на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК08. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та Стратегії сталого розвитку України до 2030 року

програмних результатів навчання (РН):

ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

«Прикладна механіка» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному науковому контексті.

ЗК04. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК07. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК08. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом.

програмних результатів навчання (РН):

ПРО3. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та / або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та / або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПР07. Розробляти та реалізовувати наукові та / або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та / або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми трибології та

 <p>КАУ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»</p>	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»</p>	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 18 із 32	

машинознавства з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПР09. Фахово здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та застосовувати сучасні освітні технології вищої школи

«Енергетичне машинобудування» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність аналізувати сучасні наукові роботи; вміння обирати методологічну базу наукового дослідження; здатність поєднувати філософські, загально-наукові та конкретно наукові методологічні засоби у процесі наукової роботи; вміння аналізувати співвідношення філософського й наукового знання в їхньому історичному розвитку; здатність здійснювати філософську рефлексію стосовно проблем розвитку науки й філософських її проблем в Україні та в інших країнах; вміння здійснювати оцінку інноваційності наукового продукту

програмних результатів навчання (РН):

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному науковому контексті; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з англійських джерел та українських джерел; здатність здійснювати письмову комунікацію з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), з широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; здатність управляти письмовою науковою комунікацією.

«Авіаційна та ракетно-космічна техніка» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у авіаційній та ракетно-космічній галузі та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках.

СК05. Здатність до удосконалення технологічних систем виробництва та об'єктів авіаційної та ракетно-космічної техніки

СК07. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом

програмних результатів навчання (РН):

ПР01. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та / або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані

ПР08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи технічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері авіаційної та ракетно-космічної техніки та у викладацькій практиці

ПР09. Фахово здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та застосовувати сучасні освітні технології вищої школи

ПР25. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства і виходячи з положень концепції сталого розвитку, стану її наукової розробки, а також робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у сфері авіаційної та ракетно-космічної техніки.

«Архітектура та містобудування» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 19 із 32	

різних джерел.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК2. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних експериментальних і теоретико-методологічних досліджень у сфері архітектури та містобудування, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК04. Здатність прогнозувати розвиток архітектурної діяльності, процесів і явищ, ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері архітектури та містобудування, дотичні до неї міждисциплінарні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації.

СК06. Здатність проводити наукові дослідження, спрямовані на реалізації глобальних цілей сталого розвитку

програмних результатів навчання (РН):

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері архітектури та містобудування і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН03. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів в архітектурі та містобудуванні й дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН05. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу та експериментальних досліджень, комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення, інформаційні системи та бази даних

РН08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи архітектури та містобудування, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері архітектури та містобудування та у викладацькій практиці.

РН11. Проводити наукові дослідження та отримувати результати з урахуванням необхідності реалізації глобальних цілей сталого розвитку

«Будівництво та цивільна інженерія» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері будівництва та цивільної інженерії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у будівництві та цивільній інженерії і дотичних до них міждисциплінарних напрямках з архітектури і будівництва та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та / або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 20 із 32	

відповідно до сучасного наукового дискурсу в сфері будівництва та цивільної інженерії, моделювати відповідні об'єкти досліджень, математично обробляти дані, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК07. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК08. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом.

СК11. Здатність формулювати відповідні задачі й окреслювати їх таким чином, щоб впевнено та переконливо просувати та трансформувати наукові знання і розуміння.

програмних результатів навчання (РН):

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з будівництва та цивільної інженерії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та / або здійснення інновацій.

ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефаківцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми будівництва та цивільної інженерії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях з використанням правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ПРН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та / або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПРН06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та / або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН07. Розробляти та реалізовувати наукові та / або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та / або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в будівництві та цивільній інженерії з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН11. Здатність вести спеціалізовані наукові семінари й публікувати статті в основних наукових журналах у галузі будівництва та цивільної інженерії.

«Технології електронних мультимедійних видань» повинен набути:

програмних результатів навчання (РН):

РН3. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявну науково-технічну інформацію

РН10. Розуміти структуру та функції загальнонаукової філософської концепції наукового світогляду, роль науки у суспільних процесах та розвитку цивілізації; усвідомлювати необхідність постійного особистісного та професійного самовдосконалення та розвитку під час наукової, дослідницької, викладацької та інноваційної діяльності.

«Туризм та рекреація» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

програмних результатів навчання (РН):

РН03. Планувати та виконувати наукові дослідження з туризму та рекреації, й дотичних

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 21 із 32	

міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів.

РН05. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи

РН07. Розв'язувати науково значущі проблеми туризму та рекреації, з дотриманням норм академічної етики і доброчесності, з урахуванням соціальних, економічних, екологічних, правових аспектів

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері туризму та рекреації, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти

«Авіаційний транспорт» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК6. Здатність працювати в команді дослідників, виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, сповідуючи та дотримуючись принципів наукової етики.

ЗК7. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних досягнень, сформулювати нові підходи для рішення теоретичних та практичних задач у наукових дослідженнях.

ЗК10. Здатність використовувати NBIC- технології при проведенні наукових досліджень

програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН1. Знати та розуміти базові світоглядні та соціокультурні знання, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.

ПРН2. Знати та розуміти сучасні методи досліджень задля сталого розвитку аерокосмічної галузі; знати та розуміти комплексні наукові та технічні проблеми в контексті культури.

«Транспортні технології» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації наукового характеру з різних джерел

ЗК03. Здатність працювати у міжнародному контексті

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері транспортних технологій на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК 01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері транспортних систем і технологій, результати яких можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з транспортних технологій та суміжних галузей.

СК12. Здатність критично переосмислювати наявні транспортні технології, відстежувати тенденції їх розвитку та оцінювати їхній вплив на стійкість транспортних систем, енергоефективність і зменшення екологічного навантаження

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з транспортних систем і технологій та суміжних предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 22 із 32	

нових знань та/або здійснення інновацій. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми транспортних систем і технологій державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях

РН02. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. Застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, в тому числі хмарні технології, методи аналізу даних великого обсягу.

РН08. Розробляти сучасні методи та моделі для вирішення задач інтеграції транспортної системи України в європейський простір.

РН09. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми в транспортній галузі державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН11. Розробляти наукові основи формування, організації та функціонування національної мережі міжнародних авіаційних транспортних коридорів та її інтеграції у світову та європейську авіаційну транспортну систему.

РН12. Розробляти науково-дослідні проекти у сфері авіаційних транспортних систем і технологій з використанням сучасних інформаційних технологій, враховуючи принципи сталого розвитку, енергоефективності та екологічної безпеки, а також управляти ними на всіх етапах життєвого циклу

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

«Філософія науки» базується на знаннях таких дисциплін: «Філософія», «Проектне та економічне забезпечення наукових досліджень», «Інформаційне забезпечення наукових досліджень», «Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення підсумкової контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля

Після опанування основних положень дисципліни «**Філософія науки**» здобувачі вищої освіти **повинні знати:**

- основні теоретичні положення філософії науки, мати поняття про предмет, методи, завдання філософії науки;
- історію та принципи взаємодії філософії і науки та роль філософії у становленні науки і сучасного суспільства;
- функції філософії в науковому пізнанні;
- сучасні теорії розвитку наукового знання;
- види знання, основні форми знання і пізнання;
- характерні ознаки наукового знання;
- загальні закономірності розвитку знання;

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 23 із 32	

- характерні риси науки;
- особливості емпіричного та теоретичного рівнів дослідження;
- основні концепції істини;
- етичні норми науки;
- особливості природничого та гуманітарного знання;
- природу криз наук, що періодично виникають, і необхідність прийняття нових парадигм у науковому знанні;

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» повинен **уміти**:

- реконструювати пізнавальні методи, категоріальні схеми;
- використовувати сучасні методи пізнання;
- пояснювати сучасні закономірності розвитку наукового пізнання;
- аналізувати сучасну наукову картину світу;
- розрізнити наукове знання від поза наукового;
- характеризувати фактори, що впливають на розвиток науки;
- працювати з науковими матеріалами у напрямку їх узагальнення і філософської інтерпретації;
- працювати з категоріальним апаратом філософії, а також будь-якої іншої галузі знання, доводячи їх до рангів дослідницьких інструментів.

«Філософія науки»

Тема 1. Наукові знання як феномен культури

Ціль і предмет філософії науки. Основні аспекти філософського вивчення науки. Культурологічні характеристики науки. Вплив культури на розвиток науки та вплив науки на розвиток культури. Соціокультурне призначення науки: соціальні функції науки. Філософське розуміння інновації як явища і процесу. Інновація як цілеспрямована зміна у функціонуванні системи. Інновація та проблема розвитку. Визначення інноваційної діяльності. Культурологічна сутність новації.

Раціональність як форма буття культури: різновиди культурної раціональності (теологія, ідеологія, філософія, наука, езотерика). Відмінність наукового знання від буденного. Взаємозв'язок науки і релігії. Наука і езотерика. Гуманістичний зміст філософії та її зв'язок з наукою. Наука та ідеологія. Наука і мистецтво. Історична мінливість науки.

Тема 2. Етапи становлення науки як епістемологічної та соціальної системи

Історичні типи наукової раціональності: класичний, некласичний та постнекласичний. Становлення класичної науки: класичне природознавство. Особливості некласичної науки: формування гуманітарних наук. Специфіка постнекласичної науки: стирання меж між науками і підходами.

Специфіка та атрибутивні характеристики наукового знання. Наука, пара наука, псевдо наука: відмінності. Проблема класифікації наук: фундаментальні та прикладні науки. Історичні підходи до класифікації наук. Структура наукового знання. Мова науки. Основні функції та ідеали науки. Наукова картина світу, її історичні форми та функції.

Наука як особливий соціальний інститут. Соціокультурна сутність науки. Наукова спільнота та наукова комунікація. Норми та цінності наукової спільноти. Соціологія науки.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 24 із 32	

Тема 3. Динаміка науки і моделі продукування нового знання

Сутність кумулятивного та антикумулятивного підходів до пояснення механізму розвитку наукового знання. Сцієнтизм та антисцієнтизм. Редукціонізм, антиредукціонізм, фізікалізм, натуралізм як наукові установки. Реалізм, інструменталізм, конструктивізм.

Концепція науки в позитивізмі та неопозитивізмі. Неокантіанство, неораціоналізм, структуралізм як філософська інтерпретація сутності науки.

К. Поппер про динаміку наукового знання: роль принципу фальсифікації. Концепція парадигмального розвитку науки Т. Куна. Поняття наукової парадигми та її кризи. Концепція «науково-дослідних програм» І. Лакатоса. Концепція «методологічного плюралізму» П. Фейєрабенда. «Тематичний аналіз науки» Дж. Холтона. Еволюціоністська модель розвитку науки.

Тема 4. Методологія наукових досліджень Філософська методологія в науці

Метод і методологія в науці. Загальнонаукові методи пізнання: аналізу, синтезу, індукції, дедукції, абдукцію, моделювання. Емпіричний та теоретичний рівень наукового знання, їх діалектична взаємодія. Структура емпіричного знання.

Емпіричні залежності та емпіричні факти. Поняття наукового факту. Факт і фактуальне твердження. Спостереження та вимірювання фактів в науці. Методи дослідження та експерименту в науці. Факт, дослідження, експеримент та їх інтерпретація.

Основні форми теоретичного знання. Проблема, як основа наукового пізнання. Гіпотеза та теорія як основні форми пізнання. Концепція і парадигма: подібне та відмінне. Логіка наукового пізнання. Типологія законів науки. Ідеали, норми та критерії наукового дослідження. Диференціація й інтеграція наукового знання. Істина. Концепції істини.

Філософські методи. Діалектика як метод філософського та наукового пізнання. Некласичні концепції діалектики. Можливості використання феноменології в науковому пізнанні. Наукова герменевтика як підхід та метод пізнання. Особливості аналітичної філософії та методології в науці. Методологія постмодернізму. Перспективи та протиріччя в застосуванні філософських методів в науці.

Тема 5. Філософія науки кінця XX-XXI ст. Наукове мислення авіа-космічній галузі

Філософія науки кінця XX-XXI ст. Криза класичної наукової раціональності. Субститативна та процедурна раціональність. Концептуалістика в науці. Наука в постмодерністській парадигмі. Наука в неопрагматизмі Р. Рорті. Некритеріальна раціональність в науці Х. Патнема. Критика наукового розуму К. Хюбнера. Проблема наукового реалізму в сучасній науці. Пояснювальний реалізм Р. Бойда. Реалізм стосовно наукових сутностей Н. Картрайта, Я. Хакінга. Емпіричний поворот в філософії науки. Конструктивний емпіризм Б. фон Фраасена.

Значущість міжнародного чинника у інновації авіаційно-космічної галузі. Поняття життєвих циклів новацій в міжнародному та авіаційному контексті. Інноваційне сприйняття та мислення, його передумови і чинники. Сутність методології інновацій авіаційних досліджень. Системний підхід у сучасній методології науки. Характеристики і види систем. Об'єкт інновацій як система.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 25 із 32	

2.3. Тематичний план

№ по р	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Очна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти				
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СР	Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СР	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
«Філософія науки»										
1	Наукові знання як феномен культури	18	2	2 2	12	16	-	-	16	
2	Етапи становлення науки як епістемологічної та соціальної системи	18	2	2 2	12	18	2	-	16	
3	Динаміка науки і моделі продукування нового знання	18	2	2 2	12	18	-	2	16	
4	Методологія наукових досліджень Філософська методологія в науці	18	2	2 2	12	20	2	2	16	
5	Філософія науки кінця ХХ-ХХІ ст. Наукове мислення в авіа-космічній галузі	18	2	2 2	12	18	-	2	16	
6	Підсумкова семестрова контрольна робота	X	X	X	X	12	-	-	12	
Усього за навчальною дисципліною		90	10	20	60	90	4	6	80	

2.4. Самостійна робота аспірантів

Самостійна робота з дисципліни складається з таких видів роботи:

- 1) виконання практичних робіт за курсом;
- 2) підготовка огляду наукової літератури з теми;
- 3) написання наукових тез і статей з курсу.

Завдання 1) виконується з метою закріпити основні теоретичні підходи щодо теми курсу, вмінні перевіряти та обґрунтовувати гіпотези та полягає у підготовці та виступах на практичних заняттях з використанням методів пошуку та обробки інформації.

Завдання 2) виконується з метою удосконалення вміння систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень та полягає у науково-контекстуальному аналізі джерел задля подальшого використання у власному дослідженні.

Завдання 3) виконується з метою формування вміння вільно презентувати й обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми глобального інформаційного простору, кваліфіковано відображати результати досліджень та полягає у підготовці наукових публікацій з використанням правил академічної доброчесності.

Орієнтовна тематика рефератів / завдання для виконання контрольних робіт / перелік питань для підготовки до екзамену тощо розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доводяться до відома аспірантів. При здійсненні самостійної роботи аспіранти мають керуватися відповідними методичними рекомендаціями кафедри.

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену

1. Філософія як методологія наукового пізнання.
2. Історичні типи взаємозв'язку філософії і науки
3. Предмет і функції, основні проблеми філософії науки. Наукознавство

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 26 із 32	

4. Наука та інші форми духовної культури. Зв'язок науки з іншими соціальними інститутами

5. Наука – не наука: проблема демаркації. Наукове і поза-наукове знання (паранаука, псевдонаука).

6. Наука як особливий тип знання: атрибутивні характеристики наукового знання

7. Мова як засіб наукового пізнання: зміст, знак, значення, дискурс, наратив.

8. Наукова картина світу. Філософські основи науки.

9. Основні функції науки.

10. Емпіричний і теоретичний рівні наукового знання.

11. Загальнонаукові та загальнологічні форми наукового знання.

12. Емпіричні та теоретичні методи наукового знання.

13. Теорія як ідеал наукового пізнання. Теорія і реальність.

14. Проблема істини в науковому пізнанні. Концепції наукової істини

15. Дисциплінарна структура науки (класифікація наук).

16. Філософські методи та їх роль в науці

17. Критерії співвідношення природничо-наукового («наук про природу») і гуманітарного знання («наук про дух»).

18. Філософія науки позитивізму (Конт, Спенсер)

19. Філософія науки неопозитивізму (Шлік, Карнап)

20. Прагматизм як філософія науки (Пірс).

21. Герменевтична філософія науки (Дільтей, Гадамер, Рікьор)

22. Концепція росту наукового знання Карла Поппера

23. Концепція конкуруючих “дослідницьких програм” Імре Лакатоса

24. Концепція наукових революцій Томаса Куна

25. “Методологічний анархізм” Пола Фейєрабенда

26. Моделі пристосувального еволюціонізму С. Тулміна і тематизації науки Дж. Холтона

27. Ціннісні концепції наукової раціональності (Р. Мертон, Л. Лаудан)

28. Комунікативна парадигма науки (Хабермас).

29. Донаукові уявлення та формування наукового погляду на світ. Докласична наука (Антична, Середньовічна, Ренесансна).

30. Формування і основні засади класичної науки

31. Трансформація класичної науки в некласичну.

32. Сучасна постнекласична наука.

33. Наука – особливий соціальний інститут. Роль науки в сучасному суспільстві.

34. Науково-технічний прогрес та науково-технічна революція. Види та ознаки наукових революцій.

35. Норми та цінності наукової спільноти. Ціннісні орієнтації вченого

36. Етика науки. Свобода наукового пошуку і професійна та соціальна відповідальність вченого

37. Основні поняття синергетики. Синергетичні ефекти в економіці.

38. Основні принципи та методи філософії міжнародної економіки (відносин, права, журналістики тощо)

39. Проблема кризи та «кінця» науки

40. Філософія науки кінця ХХ-ХХІ ст.: криза класичної наукової раціональності.

41. Субститативна та процедурна раціональність.

42. Концептуалістика в науці.

43. Наука в постмодерністській парадигмі.

44. Наука в неопрагматизмі Р. Рорті.

45. Некритеріальна раціональність в науці Х. Патнема.

46. Критика наукового розуму К. Хьюбнера.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 27 із 32	

47. Проблема наукового реалізму в сучасній науці: пояснювальний реалізм Р. Бойда.
 48. Реалізм стосовно наукових сутностей Н. Картрайта, Я. Хакінга.
 49. Емпіричний поворот в філософії науки: конструктивний емпіризм Б. фон Фраасена.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

3.1. Методи навчання

При вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- проектно-орієнтований метод, що базується на залученні аспірантів до практичних робіт;
- проблемно-орієнтований метод стиль викладання, що базується на інтерактивних методах навчання;
- дослідницький метод;
- метод мозкового штурму;
- навчальна дискусія.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, практичних занять, самостійному вирішенні завдань, роботі з навчальною літературою. Окрім цього практичні заняття проходять у формі дискусій, презентацій, круглих столів, ділових ігор.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Дзьобань О.П. Філософія науки: підручник. Київ; Одеса: Фенікс, 2024. 516 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/filosofiya_nauki_2024.pdf

3.2.2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2023. 488 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf

3.2.7. Тарароєв Я.В., Дольська О.О., Дишкант Т.М. Філософські проблеми сучасно наукового пізнання. Видавець Іванченко І. С., 2023. 550 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0056231.pdf>

3.2.8. Сидоренко О. П., Корлюк С. С., Коваленко О. А., Розова Т. В. Філософія науки: підручник. Одеса, 2020. – 230 с. http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1823/3/%D0%9E%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A4%D0%BB._%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8.pdf

3.2.9. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2022. 192 с. <https://eprints.zu.edu.ua/34171/1/%D0%90%D0%9F%D0%A4%D0%9D-2022.pdf>

3.2.10. Житарюк І.В. Філософія освіти, науки та окремих її галузей. Конспект лекцій: Навч. посібник. Київ: Видавництво «Людмила», 2022. 620 с. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5000/%d0%a4%d0%9e%d0%9d.pdf>

3.2.11. Стежко З. В., Римар С. П. Філософські проблеми наукового пізнання : навч. посіб. Кропивницький : ЦНТУ, 2022. 141 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi82/0062208.pdf>

Допоміжна література

3.2.12. Лашкіна М.Г., Христокін Г.В., Васильченко В.М. Крос-культурні комунікації в цифрову епоху: актуальність в журналістській діяльності. *Образ : науковий журнал*. Суми; Київ, 2023. Вип. 2 (42). С. 86-96. <https://obraz.sumdu.edu.ua/current-issue>

3.2.13. Христокін Г.В. Ідея прав людини: пошук нових підходів обґрунтування в добу глобальних трансформацій. *Філософські та методологічні проблеми права*. № 1 (21). 2021. С.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 28 із 32	

92-99. <https://philosophy.navs.edu.ua/index.php/philosophy/article/view/1425/1424>

3.2.14. Христокін Г.В., Васильченко В.М., Лашкіна М.Г. Концепт повороту в культурі та філософії ХХ–ХХІ ст.: методологічний та комунікативно-медіальний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. Т. 1 (49). 2023. С. 208-218.

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/54661/1/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A6%D0%95%D0%9F%D0%A2%20%D0%9F%D0%9E%D0%92%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%A2%D0%A3%20%D0%92%20%D0%9A%D0%A3%D0%9B%D0%AC%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%86%20%D0%A2%D0%90.pdf>

3.2.15. Slyusar V. M., Khrystokin G. V., Yastrebova A. O. Is dialogue possible in the post-truth era? (Media philosophy and social and communication studies). *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences*. 2023. № 1 (93). P. 29-40. <https://eprints.zu.edu.ua/37770/1/5.pdf>

3.3. Інформаційні інтернет-ресурси

3.3.1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

3.3.2. Сайт Інституту філософії НАН України ім. Г.С. Сковороди: <https://filosof.com.ua/>

3.3.3. Репозитарій КАІ: <https://er.kai.edu.ua/home>

3.3.4. Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 29 із 32	

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ АСПІРАНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів.

Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
«Філософія науки»		
Усні відповіді та участь в дискусіях	5 б. x 4 = 20	5 б. x 2 = 10
Виконання завдань на практичних заняттях	10 б. x 4 = 40	10 б. x 2 = 20
Модульна контрольна робота №1	20	-
Контрольна робота (домашня)	-	30
Екзамен	20	40
Підсумкова рейтингова оцінка	100	

Підсумкова семестрова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачем вищої освіти, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 1).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості семестрового контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 2).

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального плану аспіранта, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до академічної довідки про виконання відповідних освітньо-наукових програм.

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка у балах											Оцінка за нац. шкалою	
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14		15
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за нац. шкалою	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		27
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за нац. шкалою	
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38		39
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за нац. шкалою	
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		51
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за нац. шкалою	
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		63
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за нац. шкалою	
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74		75
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за нац. шкалою	
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86		87
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07–01–2025
		Стор. 31 із 32	

Додаток 2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки»	Шифр документа	СМЯ КАІ РП 12.01.07-01-2025
		Стор. 32 із 32	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ змін	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				